

Dec 2011/91

- Ordförande har ordet...sid. 3
- Kulturarvsdagen...sid. 6
- Julmys i Stockstugan...sid. 10
- Museiverksamheten...sid. 14
- Våra aktiviteter 2012...sid. 16
- "Väg 222 - Vägen till havet"...sid. 18
- Norrgårde - ett torp under Brevik...sid. 22
- Bättre ordning i sjöfarleden...sid. 28
- Utsikt från en holme...sid. 31

STYRELSE OCH FUNKTIONÄRER.

Åke Axelsson	Svanvägen 41	ordf.	070-593 01 85
Göran Lindgren	Malmavägen 221	v.ordf.	076-116 90 19
Per-Olof Hejdenberg	Alrotsvägen 2A	kassör	08-571 41579
Johan Edholm	Malmavägen. 224	sekr.	070-527 63 63
Stefan Kronholm	Allévägen 8	led.	08-571 50302
Jan-Ove Tannsjö		suppl..	08-571 403 76
Gudrun Molin-Andersson		suppl.	08-94 25 18
Eva Gebelius		suppl.	08-571 40514
Bo Hermansson		suppl.	08-570 20003
Hans Lindström		revisor	08-571 40552
Gunilla Wassdahl		revisor	08-570 33654
Eva Waerner		rev.supp	076-362 8636
Henrik Paulsen		valber.	08-571 40770
Göran Kåhrling		valber.	070-769 36 27

Obs! Ny medlemsavgift 2012

Enskild medlem 200:-

Familjeavgift 350:-

Plusgiro 98 57 43 – 4

Författarna är själva ansvariga för sina artiklar.

Plocka gärna material i tidningen, men vänligen ange källan.

Ansv. museet: Olle & Britt-Marie Ohlsson 08-571 40033

Ansv. lokalbokning: Gudrun Molin-Andersson 08-942518

Loppisprylar: B-M Ohlsson & Åke Axelsson

Redaktör: tidskrift och hemsida: Åke Axelsson 070-593 0185

E-mail: strommahembygdsforening@telia.com

Hemsida: www.hembygd.se/stockholm/stromma

Adr: Gamla Fågelbrovägen 1, 139 60 Värmdö

Obs! Vårt telefonnummer till hembygdsgården upphört!

Ordföranden har ordet

Hej medlemmar och alla läsare!

Det här numret av tidskriften spänner från Strömmadagen i juni till Jul myset i december - en återblick från sommar till vinter.

Vid VP-träffen i november fick vi en värdemätare på det som hänt och kompassriktning dit stegen skall tas.

De flesta målen kunde prickas av trots att verksamhetsåret sträcker sig fram till kommande årsmöte 2012. En eloge till alla som varit med och tagit ansvar och genomfört aktiviteterna.

Men vi vill också blicka framåt. Samverkan är ett ledord som blir allt viktigare. Läs om våra kontakter med andra hembygdsföreningar på Värmdö och Visit Värmdös projekt ”Väg 222 - Vägen till havet”, en unik möjlighet att bygga nätverk tillsammans med företaget och lokala aktörer i vårt närområde.

Allt tydligare märks behovet av fler aktiva medlemmar som engagerar sig i föreningen ifall denna skall kunna leva vidare och utvecklas. Uppgifterna räcker åt alla, det är ett lagarbete och vi som redan är på plats kommer självfallet att stötta och bistå de nytillkomna krafterna. Det brådskar!

Hur gick det på VP-träffen, jodå vi som var där spånade idéer, fikade och hade riktigt trevligt.

God Jul & Gott Nytt År !

Åke Axelsson

Strömmadagen 26 juni

Strömmadagen inleddes med en friluftsgudstjänst som traditionsenligt hålls uppe på tunet vid våra musei-byggnader av Värmdö församling. I år var det närmast

70 personer som lyssnade till predikan av prästen Kristina Lethin och vacker sång av Marie Alexis ackompanjerad av Lars Hallgren. En kollekt upptogs denna dag vilken tillföll föreningen. När små regndroppar började falla precis när efter att gudstjänsten avslutats kunde vi bjuda in till våra musei-byggnader, ”loppis” och servering i Backstugan. Vi tackar alla medverkande från Värmdö församling och övriga som besökte hembygdsgården denna dag.

//Text och foto Åke A.

Hembygdens Dag 7 augusti

Hembygdens Dag genomfördes med visning av utställningen ”Byken på tork”, smidesförevisning av Johan Ståhle, spånad av Birgitta Thunblad, nätknytning av Bengt Persson. I Backstugan serverade Johan och Ulla kaffe, bakverk och mackor till dragspel, gitarr och sång, musikanter Rose-Marie Djupsjö med ackompanjator.

Nedan några bilder av föremål från vår utställning ”Byken på tork”, plagg, klykpåse och tvättmedel, vilka tagits i samband med ett besök av veckotidningen Året Runt. Vi tackar för uppmärksamheten och glädjer oss åt att en bredare krets kan ta del av vårt arbete.

// Åke A.

Foto: Ester Sorri.

Kulturarvsdagen på Malma gård

På söndagsförmiddagen den 11 september letade sig ett 40-tal medlemmar och medföljande vänkrets sig fram till stallarna vid Malma gård AB, beläget intill Didriksdal. Vädergudarna var oss nådiga och ett härligt sensommarväder höll i sig under arrendatorerna Anders och Maria Wågbergs information och förevisningen av djur och närliggande natur.

Föreningens arrangerade årets kulturarvsdag med temat "Gröna platser".

Den var mycket uppskattad och det blev en extra timme för att hinna med att besöka kor och kalvar ute i en av hagarna. Vi var alla imponerade av den

kunskap, engagemang samt stora arbetsinsats som krävs för att driva en ekologiskt baserad djurhållning. En viktig tankeställare om vilka positiva effekter denna metod tillför miljön, både på kort och långt sikt. Det blev tillfälle till ett antal bilder från dagen och hagen.

Vi hoppas att vår förening har möjlighet att återkomma till Anders och Marie för att få följa den fortsatta utvecklingen mot grönskande öppna marker och betande djur. Vi tackar för en mycket informativ och lärorik stund på en härlig grön plats!

// Text och foto. Åke A.

Här är tjuren, Måns, en biffig typ som fullföljer sin livsuppgift med stor fertilitet. Avkomman fanns väl representerad både i svartvitt och färg. Vid dagens besök låg han mest och tjurade ...

Maria berättade och svarade på frågor om den ekologiska visionen och alla praktiska uppgifter som utförs på gården.

Ovan: Bocken "Bruses" avkomma på mödernet.
Nedan: I hagen som heter "Oxpinan" kom kor och kalvar oss tillmö-
tes, det blev en fantastisk knowhowcows- upplevelse på närdistans.

Kulturarvsdagen 2011...

Ovan: Vid kättarna syntes bl. a Harald, Elna, Vivianne och Ulla i glatt samspråk. Nedan: "Tryggast att stå lite bakom mamma..."

Julmyset 4 december Stockstugan

I år lyste den lilla granen extra vacker i Stockstugans hörna. Klädd i gammaldags julpynt; kulor, änglar, glitter och med toppstjärna och en liten fågel på den översta kvisten, spred den en försmak av den instundande juletiden.

På post i köksdelen mellan ”Stockstugan” och ”Ladan” stod Johan beredd att utskänka den varma glöggen, med de klassiska tillbehören mandel, russin och pepparkaka, en uppgift som han skötte med den hedern. Britt-Marie, som svarar för

föreningens museiverksamhet, hade med vanlig stor iver förberett allt i minsta detalj. Olle och Bertil assisterande med att välkomna och informera våra besökare om allt som finns på väggar, i lådor och

skåp. Ett bildspel med motiv från Fågelbro rullade på en av bildskärmarna och godisskålen stod mitt på bordet. I ”Backstugan” var loppisen det som allra först drog till sig intresset, som vanligt var det några som väntade på att dörrarna skulle öppnas. Efter ha fyndat i vår väl sorterade utbud av glas, porslin, böcker, husgeråd, mm så fikades det i serveringen i samlingsalen ovanför. Där snurrade ett bildspel med ett urval av föreningens samling med personer, hus och platser, något som väckte stort intresse. Bilderna har dokumenterats genom vår studiecirkel ”NOWA”.

Dagen var välbesökt trots att vi inte fått våra annonser intagna i lokalmedia denna gång. Ett stort tack till alla som besökte oss och till alla övriga som hjälpte till med att genomföra aktiviteten!

//Text. Åke A. Foto: Sofia Kronholm och Britt-Marie Ohlsson

Lagom till Julmyset hade Britt-Marie laddat det nya tidskriftsstället i Stockstugan. Innehåller samtliga nummer som föreningen gett ut sedan starten 1980. För den som vill läsa om lokala platser och historia är det en guldgruva. Tidskrifterna säljes vid vårt öppet hållande men kan också sändas via posten. Ett artikelregister finns på föreningens hemsida.

Svartsöbesök på hembygdsgården

Lördagen 29 oktober välkomnade vi Christer Heurlin och Sozy Newton Hedelin från Värmdö norra skärgårds hembygdsförening, Svartsö. Från Strömma deltog Britt-Marie Ohlsson, Jenny Vowden, undertecknad och Johan Edholm. (Johan är även kommunens representant i Svartsöföreningen).

Ämnet för dagen var bildhantering där vi kunde dela med oss av erfarenheter och material som används i digitalisering av föreningens bildsamling. Vi fick också veta vad som händer ute på Svartsö och hade ett trevligt utbyte på eftermiddagen.

Nu ligger Svartsö i startgroparna och har planer för bildinsamling på gång. Vi önskar lycka till och på återhörande!

//

Åke Axelsson

Museiverksamheten

Det har gått några månader sedan separatutställningen ”Byken på tork”, visades i tältet på tunet och i Stockstugan. Många kom och tittade och det var roligt att den blev så uppskattad, till och med tidningen Året Runt gjorde oss den äran med ett besök.

Under hösten har det har hunnits med en del komforthöjande förbättringar och underhåll både ute och inne. Kommunen har kostat på ett nytt plåttak på ”Ladan”, dvs den bortre husdel som är sammanbyggd med Stockstugan. Ett efterlängtat och sedan länge påtalat behov för att inte riskera läckage och skador på samlingar och byggnad. I Ladans bottenvåning har vi planer på att till sommaren ställa i ordning ett utrymme med föremål från gårdarnas mjölk- och mejerihantering, m.fl. spännande saker.

I november installerade föreningen en luftvärmepump i Stockstugan så att vi kan använda lokalen även den kallare delen av året för träffar och cirkelaktiviteter.

Nästa separatutställning kommer även den har ett textilt

Ovan: Olle och Britt-Marie Ohlsson, svarar för museiverksamhet och guidning. Antik tvättmaskin i förgrunden
Foto: Ester Sorri.

tema, nämligen köksbonader. Dessa var vanligare förr men hänger på väggarna än idag, präktigt gjorda med sedesamma, förtröstande och ofta med religiösa budskap. Vi har inte någonting namn på utställningen ännu och tar gärna emot förslag. Har du någon bonad att bidra med blir vi mycket glada. Ta en kontakt med Britt-Marie!

Vi ser framåt mot 2012 och tar nya tag under vintern och våren, förhoppningsvis med fler föreningsmedlemmar och andra som vill ge sitt stöd. Du är mycket välkommen att delta i föreningens verksamhet, i studiecirkeln där vi hjälps åt att dokumentera föremålen ryms många. Den startar igen på nya året i januari.

Hembygdsgården med museibyggnaderna är öppen mellan kl. 11 -15 de dagar som anges i kalendarium. Vi genomför även separata visningar. Ta en kontakt med oss och boka in. Tfn: 08-571 40033. E-post: brittmarie.ohlsson@spray.se

Välkomna !

Olle och Britt-Marie Ohlsson

Bli familjemedlem fr. o m 2012!

Vid årsmötet 26 mars i år antogs styrelsen förslag om att föreningen skall erbjuda medlemmar möjligheten till familjeavgift. Årsavgiften kommer att vara 350 kr och innefatta boende på samma adress/hushåll. Samtidigt höjs den enskilda medlemsavgiften från nuvarande 150 kr till 200 kr.

Avgiftshöjning sker för att bl. a kompensera de kraftigt höjda elräkningarna. Senaste höjningen genomfördes 2005.

// Red.

VÅRA AKTIVITETER 2012

Hembygdgårdsöppet med öppethållande i museibygnader och arkiv, bildvisning/bildspel, .enklare servering och loppis i Backstugan: Söndagarna 29/1, 26/2, 25/3, 29/4, Nationaldagen 6/6, Strömmadagen 24/6, Hembygdens Dag 5/8. Söndagarna 30/9, 28/10 samt "Julmys i Stockstugan" söndagen 9/12.

FilmDax i Backstugan för medlemmar. Vi kör sista måndagen i månaden, kl. 19.00, Backstugan. Start 30 januari.

Kroppkakedag Vi lagar kroppkakor tillsammans i Backstugan och bjuder in till gemensam måltid lördagen den 18 februari.

Valborg Måndag 30 april. Uppe vid Backstugan tänder vi brasa och har lotteri, varma drycker/korv, mm.

Gökotta. Söndagen 13 maj kl. 05.00 när naturen vaknar.

Arbets- och städdagar

Fler händer gör naturligtvis jobbet lättare. Under 2012 blir det minst ett par gemensamma städdagar. Info om datum kommer via hemsida och utskick.

"Tisdagsträffen" Vi samlas som oftast ett par timmar på hembygdsgården vid 10-tiden i Backstugan. Det finns alltid olika göromål men även tid för en fika och umgås.

Utflykter: Vandringar, buss, båtresa under den varmare årstiden finns i planerna. Vi annonserar på hemsidan och gör separat utskick. Kom gärna med förslag!

VÅRA AKTIVITETER 2012

Studiecirkelar vårterminen

Aktuella datum läggs ut på hemsidan.

Digitalisering av föreningens bildsamling "NOWA"-cirkeln

Vi fortsätter med att dokumentera, skanna och registrera gamla fotografier. Vi hanterar främst bilder från Strömma, Brevik, Fågelbro, Malma och Nora ur föreningens samlingar. Har du bilder som du kan dela med dig utav hör av dig till oss!

Lokal: Backstugan och Stockstugan.

Onsdagskvällar, kl. 18.30 - 20.45.

Kontakta Åke Axelsson 070-5930185 för mer info.

Mail: ake.axelsson2@comhem.se

Dokumentation av föremål.

Cirkeln har som mål att beskriva, dokumentera och registrera de museiföremål som finns i Stockstugan och komplementhusen. En viktig uppgift för att säkerställa samlingarna och göra de gamla kulturföremålen mer tillgängliga. Lokal: Stockstugan.

Cirkelledare: Britt-Marie Ohlsson, tfn: 08-571 40033.

E-post: brittmarie.ohlsson@spray.se

Lämna gärna tips om vad just Du skulle vilja göra. Hör också av Dig till föreningen med synpunkter och önskemål om vår verksamhet i övrigt.

För aktuell information om datum/tid/plats för våra aktiviteter:

www.hembygd.se/stockholm/stromma

”Väg 222 - Vägen till havet”

Det började hösten 2010 ett samarbete med Visit Värmdö kring foldern ”Skärskåda Värmdö”, en samlad presentation av hembygdsföreningarna. Under våren ”Värd i Värmdö”, med kurser och ”peppningsträffar” samt leverans av broschyrställ med massor av informationsmaterial. Nu kommer fortsättningen, ett projekt kallat ”Väg 222 - vägen till havet”.

Ur projektplanen kan man läsa: ”... avsikten med projektet är att påbörja arbetet med att göra allt som redan finns synligt och åtkomligt samt underlätta och inspirera till samverkan mellan aktörerna som erbjuder service och tjänster av alla handa slag. Det är också väsentligt att belysa och underlätta tillgänglighet på olika besöksmål.”

Lyft för besöksnäringen

Det ska bli ett lyft för besöksnäringen och vända på synen av väg 222 som en ”tråkig transportsträcka”. För att komma till Värmdö måste man åka på 222:an (såvida man inte åker båt eller kommer via Vaxholm måste man åka på väg 222 för att nå vad som helst i Värmdö). Vi vill istället visa allt det lustfyllda och roliga som man kan komma till, säger projektledaren Eva Bergström verksam i Visit Värmdö Ideell Förening till Nacka-VärmdöPosten.

Det finns en mycket stor uppslutning kring att använda en, för de allra flesta, gemensam väg som utgångspunkt för produktutveckling, visualisering och marknadsföring. I Visit Värmdö Ideell Förening ingår ett 100-tal företag och föreningar (där även Strömma hembygdsförening är medlem). Ett mål med vägprojektet är att öka samarbetet mellan dem.

Det kommer till stor del att forma sig utifrån vad aktörerna vill göra, säger Eva Bergström.

Fler ska hitta fram

Projektet vill få fastboende, fritidsboende och besökare att stanna till och uppleva något nytt i Värmdö. Även de fast boende i Värmdö har väldigt låg kännedom om möjligheter till upplevelser, lokala producenter m.m.

Arbetet finansieras med medel från Leader Uross, som är en del av EU:s landsbygdsprogram och som jobbar för att utveckla Stockholms skärgård, Värmdö kommun och projekt-deltagarnas ideella arbete. - Allt som görs i projektet ska ingå i hela Visit Värmdös arbete och kan komma att bli synligt i webb, broschyr och skyltprogram, säger Eva vidare.

Samverkan om destinationer och teman

Projektet kommer genomföra sin verksamhet i stora delar av Värmdö. Ett antal geografiska områden är aktuella; Farstalandet/Gustavsberg, Ingarö, Värmdölandet, Djurö-Vindö-Stavsnäs, Runmarö samt Fågelbro-Malma-Strömman. Några temaområden har valts; friluftsliv/vandring, konst och kulturhantverk samt lokal mat och dryck. Projektet startade hösten 2011 och skall vara genomfört till september nästa år. Förhoppningsvis kommer insatser redan märkas av till sommaren 2012.

Forts. nästa sida

Inventering på gång

Från och med december är Strömma hembygdsförening representerade i projektet. Vår förhoppning är att en medverkan i projektet kan ge mycket positivt tillbaka. Det startar med en inventering av olika aktörerna i området, beskrivning av området och teman samt fånga upp intresserade att medverka. Vi återkommer och berättar hur projektet utvecklas i den närmast framtiden via hemsida www.hembygd.se/stockholm/stromma och i kommande utskick.

Fler lokala aktörer önskas!

Vill du veta mer och kanske också delta med ditt företag eller som privatperson? Kontakta föreningen via e-post eller per telefon, uppgifter finns nedan. Bra för projektet och vi skulle uppskatta fler aktörer så snart som möjligt. Hör av dig till Åke Axelsson, mobil: 070-593 01 85. e-post: ake.axelsson2@comhem.se eller till föreningens e-post: strommahembygdsforening@telia.com.

//Text och foto: Åke A.

Samverkansträffar med hembygdsföreningarna på Värmdö.

Skärgårdsmuseum Stavnäs var mötesplatsen i september med Kristina Popoff som värd. Här deltog Ingarö Hembygdsförening, Gustavsbergs Vänner, Värmdö Skeppslags Fornminnesförening, Runmarö Hembygdsförening, Nämndö Hembygdsförening och Strömma hembygdsförening samt Värmdö Föreningsråd/Visit Värmdö.

Bredden i det som händer i grannföreningarna under sommarperioden är imponerande, t ex. berättade Staffan Quensel från Runmarö om ett initiativ med ”aktiv semester”, ett treda-

garsprogram fyllt med aktiviteter, vilket fallit mycket väl ut. Förutom föreningarnas aktiviteter rapporterades om erfarenheter av ”Värd i Värmdö” och foldern ”Skärskåda Värmdö”, vilka fått många positiva omdömen av besökarna.

Vid novembermötet i kommunalhuset i Gustavsberg höll Christer Hedberg Gustavsbergs Vänner i värdskapet. Särskilt inbjudna från Stockholms läns hembygdsförbund var Ann Pettersson, hembygdskonsulent och Gabrielle Prenzlau-Enander, som är förbundets kontaktperson mot anslutna hembygdsföreningar på Värmdö. Ann informerade bl.a. om möjligheter att söka lån för renovering av ”hus med historia” och att göra en ”vårdplan” för det långsiktiga underhållet. Tipsade även om möjligheten att annonsera i förbundets tidskrift Ledungen och att en ny hemsidportal är på gång.

Ett gemensamt önskemål från föreningarna är en uppdatering av foldern ”Skärskåda Värmdö” till våren. Om detta skall bli möjligt kan sponsorer behövas för att klara kostnaden, något för föreningarna att fundera på. En lägesrapport lämnades av Eva Bergström över projektet ”Väg 222 - Vägen till havet” (se separat artikel), ett spännande projekt kring besöksnäringen på Värmdö som bör engagera hembygdsföreningarna framöver.

Vi tackar våra värdar från dessa möten, nästa gång träffas vi i februari i Sockenstugan vid Värmdö kyrka. Vi ser fram mot ett fortsatt gott samarbete i vårt nätverk under det kommande året 2012!

//Åke A.

Ps! Vi gratulerar nobelpristagaren Tomas Tranströmer, vilken hämtat mycket inspiration till sin diktning från Runmarö. Det sätter verkligen ön på kartan och Runmarös hembygdsförening passade på och firade med egen nobelmiddag!

Norrgärdet - ett torp under Brevik

Vi följer väg 667 mot Fagerdala. Strax innan vägen mot Bullandö ligger på vänster sida torpet Norrgärdet väl gömt bakom ett rött plank.

Hur gammalt torpet Norrgärdet är vet vi väl inte riktigt. En sak är i alla fall säkert, 1704 finns torpet i kyrkböckerna. Den som då bor i torpet heter Mats Mickelsson.

Torpet Norrgärdet från Fagerdalavägen 1985. Foto G. Gröndahl

Under första hälften av 1700-talet verkar det som att torpet är bebott av och till.

Vissa år finns det inte med i kyrkböckerna.

1740 hittar vi en Jöns Månsson med hustru Karin och en son Gustaf. Några år senare är Jöns änklings och har nu tre barn.

Mellan 1750-60 heter torparen Andreas Hindrichsson med hustru Maja Jansdotter och dottern Maja. De får ännu en dot-

ter som får heta Gertrud, samma namn som svärmor Gertrud som är 60 år och som är inneboende i torpet.

I torpet finns även en tjänsteflicka, Maja 13 år.

Fjärdingsman Eric Nilsson med hustru Stina bor också i torpet vid den här tiden.

Nästa torpare dyker upp 1766 och heter Jonas Jonsson. Hustrun heter Maria Gustafsdotter och de har en son som heter Gustaf född 1749.

Maria avlider 1778.

Sonen Gustaf tar nu över. Han är nu gift med Maja Stina. Nu börjar barnen komma. Fram till 1811 har familjen utökats med tolv barn varav fyra avlider i späda ålder.

Under den här tiden finns det även inhysningar i torpet.

Mellan 1803-1811 verkar det som om barnen flyttar men tydligen är de snart tillbaka igen.

1811 heter torparen Nils Nilsson och kommer från Skärmarö. Hustrun heter Ulrica Granström. Familjen har tre barn. Gustaf Eric f. 1802, Carl Adolph f. 1807 och Vendela Ulrica f. 1810.

I torpet bor även en tjänstegosse, Gustaf Eric Josefsson f.

1793 och pigan Maja Kajsa Mattsdotter f. 1793. Hon flyttar till Brevik 1812. Hon "lever allt för obetydligt" skriver prästen.

1812 kommer en ny torpare igen. Han heter Johan Österberg och bodde tidigare i Sågen. Hustrun Maria Lotta Busk finns med samt fyra barn. Sofia f. 1790, Jan Peter f. 1793, Charlotta f. 1805 och Carl Gustaf f. 1807.

I torpet finns även en dräng, Jan Fredric Andersson och en tjänstegosse, Jan Erik Andersson f. 1797. Familjen bor kvar till 1822 då en ny torpare flyttar in.

Han kommer från Väsby och heter Samuel Sundholm. Han flyttar vidare till Stockholm 1827.

Norrgårdet från baksidan 1985. Foto G. Gröndahl

Nästa torpare heter Anders Ersson och kommer från Daleke med hustru Brita Stina och deras fyra barn. Familjen flyttar igen 1832.

Från Lilla Brevik kommer nu torparen Eric Jaensson med hustru Anna Greta Fisk och sonen Johan August f. 1835. De blir kvar i torpet till 1856 då Eric avlider. Änkan och sonen flyttar nu till Daleke och 1860 vidare till Gustavsberg. Från Daleke kommer nu torparen, änklungen Eric Norberg f. 1822, med sina fyra barn. Carl Johan f. 1847, Eric Gustaf f. 1850, August Leonard f. 1853 och Frans Theodor f. 1855.

Torparen blir kvar till 1865.

Man undrar hur folk kunde leva som de gjorde. Pigor och drängar och inhysehjon samt alla dessa barn. Hur fick de plats? Vi kan omöjligen sätta oss in i vilket hårt liv de levde. Många flyttade ju flera gånger i månaden.

1866. Ny torpare igen. Han heter Carl Johan Jansson f. 1831 med hustru Carolina Charlotta Ekholm f. 1831. Familjen har fem barn. Emma Charlotta f. 1857, Hilda Carolina f. 1863, Wendla Sofia f. 1866, Carl Victor f. 1868 och Eva Maria f. 1870. Ännu ett barn föddes 1872. Hon fick heta Anna Lovisa. 1886 avlider torparen i lunginflammation. Hustrun och barnen flyttar nu åt olika håll.

En statdräng bor nu i torpet. Han heter Anders Reinhold Lindberg. Han bor kvar 1895, men år 1910 står han skriven på Brevik. Då har han hustru, Sofia Christina Jonsson och en son Gunnar Wilhelm född 1899. Vem som bodde i Norrgärdet 1900 framgår inte i församlingsboken.

*Jordkällaren vid Norrgärdet 1985.
Foto G. Gröndahl*

1910 och 1920 heter torparen Johan Oscar Werner och är skomakare. Han är född i Kräklinge i Örebro län, 1858. Med till torpet följer en son, Eric Oscar Valdemar som är född 1900 i Kungsholms församling.

Längre än så här kommer man inte just nu. Man får vänta tills resten av kyrkböckerna är avscannade.

Britt-Marie Ohlsson

Källa: Kyrkböckerna i Värmdö församling,

Föreningen kräver bättre ordning i sjöfarleder

Under hösten ha föreningen på ett medlemsinitiativ tillskrivit Länsstyrelsen, Sjöfartsverket och Kustbevakning med krav och önskemål om en översyn av de regler som gäller för båttrafiken i våra farleder. Med anledning av den tidningsartikel som publicerades i Mitt i Värmdö vecka 47 med "larmrubrik", finner vi anledning att här återge vår skrivelse i sin helhet så att budskapet i viss grad nyanseras .

Strömma Hembygdsförening samlar ca 250 medlemmar och företrädare boende längs rubricerade båtled. Föreningen har ett syfte att värna om och aktivt medverka till bevarande av dess natur och landskapsmiljö och för fram förslag och önskemål till myndigheter och organisationer, med initiativ som gagnar bygden och dess utveckling.

Leden är en del av den trånga infarten till Stockholm, som med början i Brevikssundet mellan södra Värmdö och Fågelbrolandet, går genom Strömma kanal och via Baggensstäket och Skurusundet fram till Stockholms Ström. Den är tätt trafikerad av fritidsbåtar och mindre fartyg. Genom ökad trafik samt allt snabbare och större båtar har störningarna från trafiken blivit allt påtagligare för de boende. Genom att terrängen här är starkt sluttande och delvis tätbebyggd mot leden är bullerpåverkan sådan att de gränser som gäller i stadsmiljö sannolikt överskrids. Vi hemställer att Länsstyrelsen utreder och beslutar att vidta de ändringar av nuvarande trafikföreskrifter som befinner lämpliga. Inget hindrar att utredningen omfattar hela den aktuella leden.

Nuvarande förhållanden

I kanalen är fartgränsen fem knop i en sträcka av 450 m. I viken väster om kanalen är fartgränsen sju knop i en sträcka av ca 900 m, till udden vid Lillströmsudd. Viken är här ca 200 m bred. Öster om

kanalen är fartgränsen sju knop i en sträcka av ca 1000 m, till Dalholmens östra spets. Bredden på viken ökar här från 100 upp till ca 300 m. Vid passagen av Dalholmen delar sig leden och smalnar till ca 100 m på södra sidan och 50 m på norra sidan. På bägge sidor av sundet finns åtskilliga bryggor och förtöjningar. Skythålare är Värmdö Kommun.

Problembeskrivning

Sedan fartgränsen infördes har trafikflödet mångdubblats, liksom tonnageets medelstorlek och dess genomsnittliga motorstyrka. Området tillhör de delar av Värmdö kommun som snabbt ändrar karaktär från sommarboende till permanenta bostäder. Översyn av detaljplanen för området pågår, liksom VA-försörjning till fastigheterna. Dessa fakta är i och för sig tillräckliga skäl för en översyn.

Efterlevnaden av fartgränserna är anmärkningsvärt låg. En övervägande andel båtförare ignorerar helt fartgränsen, i synnerhet öster om kanalen, där havet öppnar sig efter en lång sträcka med fartgräns. Där är också leden som trängst, fränsett själva kanalen. Kustbevakningen ser övervakning av fart och nykterhet här som prioriterat. Genom att trafiken är så intensiv blir båtförarna snabbt varnade av mötande båtar, varför bara ett fåtal blir tagna vid varje fartkontrolltillfälle. När kontrollen avslutats fortsätter hastighetsöverträdelserna efter en kort stund.

Där fartgränsen börjar och slutar uppfattar trafikanterna som accelerations- respektive retardationssträckor. De drar på några hundra meter innan gränsen upphör, och släpper gasen långt efter skyltstället. På våra vägar sätter Trafikverket fartgränsskyltarna med hänsyn till detta beteende, men så icke här. Båtar ger extra mycket svall och buller i dessa lägen, vilket drabbar dem som är mest utsatta. Den stranderosion som orsakas av vågsvallet utgör ytterligare ett exempel på oönskade effekter.

Det finns ännu inga regler om maximal bullernivå från båtar. Monsterbåtar med dubbla V8:or tillåts framföras med bortkopplade ljuddämpare. Även mindre utombordare bullrar förskräckligt vid höga varvtal. De alltmer vanligt förekommande vattenscootarna,

med motorer upp till 300 hästkrafter, har blivit en veritabel plåga. Få i den kategorin bryr sig om fartgränser över huvud taget, de betar sig som nyblivna mopedägare. Farter mellan 40 - 50 knop och fordonet framförs mycket nära strandlinjen med begränsad sikt, ofta av mycket unga förare med passagerare. Olycksfallsrisken för personer i småbåtar som trafikerar sundet för fiske- och övrig rekreation på fartbegränsat område har höjts avsevärt.

Åtgärdsförslag

Vi är försiktiga med att föreslå åtgärder, och vill hellre låta en sakkunnig utredning föregå beslutet om vad som ska göras. Några uppslag kan vi dock bistå med, enligt följande:

Vi anser att Länsstyrelsen bör uppvakta regeringen med förslag till övergripande bestämmelser om bl. a buller från båttrafik. Förre landshövdingen Ulf Adelsson tog ju vissa initiativ i den frågan. Även regelverken för vattenscootrar bör tas upp övergripande, förutom att Länsstyrelsen tillvaratar sitt mandat att utfärda lokala föreskrifter.

Femknopsbegränsningen i kanalen anser vi kan lämnas oförändrad, möjligen med gränserna utflyttade något hundratal meter. Även sjuknopsbegränsningen kan till största delen hållas kvar, med utflyttning av gränserna så att acceleration och retardation sker utanför skyddsvärt område. Förbi Dalholmen bör gränsen sänkas till fem knop. Motiven är dels den ringa bredden där, och dels att det behövs en påminnelse för de som har färdriktning österut.

Fartgränsskyltarna, som till för ca 10 år sedan var av den runda, sedan decennier utgångna typen, skiftades efter påtryckningar från boende till de nuvarande, av den minsta typen, 1 x 1 m. Normal storlek enligt Sjöfartsverkets regler är 1,5 x 1,5 m, vilket är särskilt motiverat här. Länsstyrelsen bör förelägga skylthållaren att ändra detta.

Kanske finns skäl till en generell fartgräns för hela leden, säg med tolv knop, där det inte är motiverat med lägre gräns? Kustbevakningens och polisens kontroll är behövlig och bör fortsätta, gärna mer effektiv och med fler dolda kontroller. Med synliga

Forts. sid. 30

Samlingslokal att hyra!

Vill du anordna en fest eller möte så finns samlingslokalen att tillgå i Backstugan. All nödvändig utrustning för max. 35 personer.

Prislista 2012 : Söndag -Torsdag 350:- ; Fredag - Lördag 600:-. Föreningar enligt separat överenskommelse.

Ansvarig för lokalbokningen. Gudrun Molin-Andersson.
För bokning och information. Tfn: 08-94 25 18.
Se även vår hemsida där det finns info om lediga tider.
www.hembygd.se/stockholm/stromma

Ärtsoppekväll i novembermörkret

Vi träffades enligt tradition med sittning i Backstugan. Le Chef Executive Göran Lindgren, iklädd sin Le Chef White Executive Chef Jacket, introducerade ekologiska rara ärtor med tillbehör och avrundade med äppelkaka och kaffe. Ett bildband rullade och under kvällen fick våra hedersgäster Maria och Anders Wågberg, som syns i mitten av bilden, berätta och svara på många frågor om det som händer på Malma gård. Tack för en trevlig kväll!

// Åke A. Foto: Göran Lindgren

...Bättre ordning i sjöfarleder

Forts. fr. sid 28. kontrollställen löper idag en fartsyn-
dare med normal uppmärksamhet minimal risk att bli upp-
täckta. Fartkameror till sjöss finns vad vi vet ännu inte. Kanske
är detta rätt plats att börja med det?

Vi skulle uppskatta att bli informerade om ärendets handläggning,
liksom att bli kontaktade för ytterligare upplysningar m.m. Vår
kontaktperson i ärendet är Hans Severinsson, som nås på tfn: 070-
760 12 60. För Strömma Hembygdsförening, enligt styrelsebeslut.

Åke Axelsson Ordf.

Utsikt från en holme...

Finns det någon som först av allt läser denna spalt när tidskriften ramlat ned i brevlådan? Jag tvivlar, men kanske ändå, hoppet är det sista som lämnar den öborne redaktören.

Frågan blir aktuell just nu när det pågår nobelfestligheter som har spridit sig ända ut i skärgården. Roligt för den delen att medalj, pengar och framförallt äran gick till den skärgårdsöanknytna poeten Tomas Tranströmer. Är inte det minsta bitter, för att citera en viss kolstybbssprutande motoreycklist. Kanske ens egen produktion av litterära alster är aningen för begränsad för att komma i vinnarcirkeln, fan trot?! Likt nämnda poet har redaktören, som framgår av rubriken, en stark öanknytning vilket borde rendera till att komma i första förslagsrummet år 2012.

I väntan på att Nobelkommittén hör sig av går jag ned till bryggan och förbereder ett utlägg. Ett prisvärt sådant med över- och undertärn, förankrat i båda ändar med ankare och markerade med lätten inkluderande en liten röd vimpel, namn, tfn-nr. och icke att förglömma, vilken rätt som man använder nätet. Annars kan redskapen och firrarna gå upp i rök och det kostar på, en liten konsumentupplysning så här i all välmening.

Sen hem och kura skymning i pörtet på kullen. Nu i förvinterns nyckfulla väder kan fisket med båt ta slut med kort varsel, isen lägger sig och djuren får en tuff tid. Nötter, solrosfrön och lite vildhavre sätter sprätt på fåglarna, locatten och livet i övrigt. Vi hörs igen på nya året, till dess en God Jul och Gott Nytt!

Foto t.v.: Redaktören läsande
ABC-boken 1953, Fågelbro skola.

Strömma Hembygdsförening, en kanal som förenar!

Vi samverkar och är medlemmar i:

**Medlemsavgiften för 2012: Enskild medlem: 200 kr.
Familjeavgift: 350 kr. Plusgiro: 98 57 43 - 4**